

Å leve i fred er ingen selvfølge

Taler

Olemic Thommessen

Dato

8 mai 2015

Sted

Akerhus festning, Oslo

Omstendigheter

Tale ved kransenedleggelse i Minnelunden

1 Aldri var maidagen lysere, løvet grønnere og luften klarere enn på denne dagen for 70 år siden. Aldri var Norge mer fargesprakende enn da. Aldri sang man «Ja, vi elsker» med større inderlighet, fryd og begeistring. Aldri, noensinne, var følelsene sterkere enn 8. mai 1945.

5

8. mai er vår frihetsdag og vår fredsdag. En dag for å minnes og for å hedre, en dag for ettertanke og refleksjon, og en dag for å feire.

10 Nå som dagene igjen lysner og Norge på nytt eksploderer i farger, samles vi enda en gang i vakre omgivelser her på Akershus festning, stedet som er blitt stående som selve billedgjøringen av frigjøringen i 1945.

15 Mange var de som hadde kjempet for at vi skulle få landet vårt tilbake. Overalt i Norge var det eksempler på mot og motstand. Heltene kom i ulike drakter. De var sabotører, soldater, grenseloser, agenter, sjøfolk, piloter, hjelpere og avisformidlere. De kjempet hjemme og ute. I luften, på land og til sjøs.

Alle sammen delte de erkjennelsen om at noe er umistelig. Ubetinget umistelig. Friheten, demokratiet, menneskeverdet.

20

«Og du skal fortelle dine barn» har jøder sagt til hverandre i noen tusen år. Med Samuel Steinmanns bortgang er det siste tidsvitnet fra de norske jødernes Holocaust borte. Derfor er hans bortgang også en viktig påminnelse: For majoriteten av oss er verdenskrigens redsler nå en erfaring vi må lære av uten selv
25 å ha opplevd dem på kroppen. Slik læring vil alltid være vanskeligere. Desto mer avgjørende er det at vi aldri noensinne slutter å fortelle våre barn.

Veteraner, kjære alle sammen,

30

«Kjemp for alt hva du har kjært, dø om så det gjelder», heter det i en av våre kjæreste salmer.

De syv minnesmerkene her i Minnelunden er alle beskjedne i sin utforming.

35

Men de rommer hver i sær sterke og ladede historier. De forteller om eksistensielle valg. Om handlinger som må ha vært omgitt av dyp dramatikk. De forteller om offer og selvoppofrelse.

Tusenvis av norske kvinner og menn har under og etter annen verdenskrig ofret livet i forsvar for verdier som er større enn dem selv. Det er disse menneskene vi hedrer i dag.

40

Når vi nå bekranser hver og en av minnesmerkene her i Minnelunden, ser vi tydelig den klare tidslinjen fra okkupasjonsårene 1940 - 1945 og til i dag. Siden annen verdenskrig har mer enn 120 000 nordmenn deltatt i ulike internasjonale operasjoner på vegne av Norge.

45

Innsatsen startet i 1947 med de tusenvis av nordmenn som gjorde tjeneste i Tysklandsbrigaden. Siden den gang har norske soldater ytt sitt ytterste på de fleste av verdens kontinenter og i mange land. Libanon, Kongo, Balkan, Gulfen, Sudan, Afghanistan - og mange andre steder. Operasjonene har vært ulike, oppdragene mangfoldige og utfordringene vidtspennende. Noe har likevel forblitt uendret. Visjonen om en tryggere og bedre verden.

50

På denne dagen for 70 år siden kom omsider den tyske kapitulasjonen. Norge var igjen fritt. Demokratiet hadde seiret over diktaturet. Umenneskelige lidelser kunne endelig bringes til en ende.

55

Siden den gang har budskapet for dagen i dag, 8. mai, ligget fast. For alle de nordmenn som har deltatt i utenlandsoperasjoner har dette budskapet en helt spesiell klang:

60

Å leve i fred er ingen selvfølge. Fred ikke er noe som skjer eller noe en har. Den er et resultat av aktive valg.

65

I 1945 var det vi som fikk freden tilbake. I dag er det andre land som trenger vår

innsats.

70 Men dette henger sammen. En av de viktigste lærdommene fra annen verdenskrig var at heller ikke Norge kan melde seg ut av verden. De problemene og den elendigheten som herjer andre land, den angår også oss. Slik har vi - i vårt lille Norge - en dyp forpliktelse til å bidra til internasjonalt fredsbevarende arbeid verden over.

75

Veteraner, samfunnsborgere,

I dag markerer vi 70-årsdagen for frigjøringen av Norge med å takke, ære og hedre alle våre veteraner. Takk.

80

Det er med dyp ærbødighet og respekt jeg bekranser minnesmerkene her i Minnelunden.

Kilde

85 www.stortinget.no

Emner

8. mai, Andre verdenskrig, Jubileumstale, Minnetale

URI

90 <https://www.virksommeord.no/tale/a-leve-i-fred-er-ingen-selvfolge>

95

100

105